

Preek over het 7^e gebod: zondag 41
- Schildwolde, 23 januari 2022
- Kees van Dusseldorp

Thema: The Voice of ... God?

votum en groet

Psalm 139:1,11

gebed

lezen: HC zondag 41

Bij een schriftuitlegger kwam ik een mooi beeld tegen: Toen God de mens uit het paradijs stuurde, gaf Hij hem twee bloemen mee. Bloemen uit het paradijs. De ene bloem was de sabbat: een dag van rust en van toewijding aan de Here God. De andere bloem was het huwelijk: het verbond tussen man en vrouw als plek van veiligheid en intimiteit. Twee structuren uit het paradijs die de Here God heeft meegegeven. Wat is er van die bloemen geworden? De dag van rust en toewijding? Het verbond van veiligheid en intimiteit? Iets van dat mooie van die bloemen is nog wel zichtbaar. Maar wat is er veel bederf... Niet alleen in onze samenleving. Wat doe jij met deze bloemen?

Bij elk van deze paradijsbloemen gaf God een gebod. Het vierde gebod: onderhoud de sabbatdag. En bij de tweede bloem van het huwelijk het zevende gebod: pleeg geen overspel. Dat zevende gebod staat vanmiddag centraal.

Twee lezingen:

- Hoe Jezus in een concrete en gebroken situatie laat zien hoe Hij omgaat met het zevende gebod.

- Het lied van David, als hij schuld en schaamte op zich heeft geladen toen tot hem door-drong dat hij alles wat heilig is aan veiligheid en intimiteit aan scherven had gegooid door zijn overspel met Batseba en de moord op haar man Uria.

Johannes 8:1-11

Psalm 51 De Nieuwe Psalmberijming

Preek

Opwekking 428 Genade, zo oneindig groot

[quiz]

gebed

collecte

geloofsbelijdenis

Opwekking 40: Zoek eerst het koninkrijk

zegen

Quiz voor de kinderen

Middagdienst Kandelaarkerk Schildwolde, 23 januari 2022

Tekst: zondag 41 over het zevende gebod

Lezen: Johannes 8 en Psalm 51

Hieronder staan tien vragen. De antwoorden zitten in de preek verstopt.

*Schrijf de antwoorden op een **papier**. Natuurlijk mag het versieren met tekeningetjes.*

*Maak een foto van je papier en stuur die naar de **gebedstelefoon**.*

Ná de preek zal de dominee een paar antwoorden voorlezen.

P.S. Als je geen kind meer bent, mag je natuurlijk ook meedoen...

1. Welke twee 'bloemen' uit het paradijs gaf God aan de mens mee?
2. Welk gebod hoort bij de tweede 'bloem'?
3. Hoeveel verhalen zijn deze week bekend geworden over misbruik bij The Voice of Holland?
4. Wat moet je doen als je iets meemaakt wat niet oké is?
5. Wat voor iemand hebben we in de kerk, met wie je kunt praten?
6. Waarom vertrekken de oudsten het eerst bij Jezus, als hij zegt: 'Wie van jullie zonder zonde is ...'?
7. Wie krijgt bij God een tien en wie krijgt een nul?
8. Hoe lang is het geleden dat Gods stem te horen was bij de berg Sinai?
9. Wat is belangrijk voor een verbond? Noem twee dingen uit de kenmerken die de dominee noemt.
10. Kijk nog eens naar vraag 7. Wat zou je antwoord nu zijn? Wie krijgt bij God een tien en wie krijgt een nul?

Naam:

Gemeente van Christus,

Ik probeer altijd op tijd te beginnen aan de preekvoorbereiding. Drie weken geleden zag ik dat vandaag zondag 41 op het rooster stond. Ik moest dus een preek maken over het 7^e gebod: Pleeg geen overspel. Daar had ik geen zin in. Ik dacht: 'Er zijn zoveel andere onderwerpen die ons bezig houden. Die verwarring of zorg geven. Vragen over kerk-zijn in coronatijd en daarna. Onrecht en ellende in onze provincie. Geloofsvragen over Gods zorg. Waarom moet ik dan een preek maken over het 7^e gebod, over huwelijkstrouw en seksualiteit? Daar zit toch niemand op te wachten? En zoveel mensen hebben al het gevoel dat in de kerk vragen aan de orde komen, die zij niet hebben. En dat vragen die ze wel hebben, niet worden besproken.'

Ik ben wel met de voorbereidingen doorgedaan. Als dienaar van Gods Woord vind ik het belangrijk om samen met jullie regelmatig stil te staan bij de geboden van Gods wet. En toen ontplofte deze week de bom in Nederland. Over de giftige cocktail van seksueel geweld en machtsmisbruik bij The Voice of Holland. Meer dan vijftig verhalen van deelnemers, beschuldigingen aan coaches, regisseurs, muzikanten. Persverklaringen van de organisaties, sponsors die zich terugtrekken, veel gesprekken in talkshows. Het zal je niet ontgaan zijn. Nu is het zevende gebod, over veiligheid en intimiteit, over huwelijk en seksualiteit ineens zó actueel, dat ik bijna niet weet waar ik moet beginnen.

**

Laat ik beginnen met zeggen dat ik het verschrikkelijk vind wat veel vrouwen hebben meegemaakt en dat ik mijn meeleven wil uitspreken. Wat een trauma's, wat een schade, wat een enorme onveiligheid en eenzaamheid. Dit kan en mag niet. Het is goed dat dit ook in de kerk wordt gezegd. Met de streep eronder, dat God seksueel geweld vervloekt, zoals terecht in de Catechismus staat. Aanranding, verkrachting, verboden seks, ontrouw, manipulatie, machtsmisbruik, je komt het ook allemaal tegen in de bijbelse verhalen. Met het duidelijke oordeel: dit is waar God van gruwet, waar Hij heel boos over wordt. Zulk gedrag dient te stoppen, verhalen moeten onderzocht en daders bestraft worden. God zal zijn oordeel erover laten gaan.

Naar aanleiding van deze explosie in de media ben ik nog eens in de cijfers gedoken. En opnieuw ben ik verbijsterd als ik lees dat driekwart van de vrouwen in hun leven te maken krijgen met aanranding of verkrachting. Het gebeurt thuis, in de familie, op straat, op het werk en in de kerk. En dan heb ik het nog niet eens over dubbelzinnige opmerkingen, schaamteloze blikken, of seksistische grappen. Driekwart! Dat zouden meer dan tweehonderd vrouwen uit onze gemeente zijn! En bij iedere vrouw heeft dat een impact die ik mij als man niet kan voorstellen. Ik heb ook begrepen hoeveel barrières er zijn om erover te praten. Bang dat je niet wordt geloofd, dat jijzelf wordt geblamed, dat je nieuwe ellende over je heen krijgt.

Hoe veilig is het in de kerk? Laat ik maar realistisch zijn: Ook wij zijn absoluut niet die veilige gemeenschap, die we als lichaam van Christus wel behoren te zijn. Bij Jezus Christus mag je je serieus genomen weten. Hij opent zijn hart en liefde immers voor de mens die beschadigd is, voor de vrouw die zich misbruikt voelt, voor de jongere die bang en in verwarring is. In zijn voetspoor mag je liefde en trouw, veiligheid en heiligheid verwachten in de kerk. Soms is het er. Maar over het geheel is het er niet. Christenen gaan hier

niet minder de fout in, dan niet-christenen. Zelfs binnen kerkelijke relaties gaat het soms ontzettend mis. Laten we niet schijnheilig doen alsof het bij ons minder voorkomt.

Ik herhaal wat overal wordt gezegd: praat erover. Met mensen bij wie je je veilig voelt. Eenzaamheid maakt schade en schaamte alleen maar groter. Als je niemand weet, kun je ook terecht bij de interne vertrouwenspersoon. Zo iemand is er op school, is er bij de voetbal of volleybal of manege: een interne vertrouwenspersoon. Zo iemand hebben we ook in de kerk: Coosje Klootwijk. Zij kan naar je verhaal luisteren en met je meedenken. En is ook beschikbaar als je advies wilt in een verhaal dat jij van een ander hebt gehoord. Haar contactgegevens staan in de Band. En je kunt haar ook via de website benaderen.

Of je het nu aandurft om erover te praten of niet: weet dat de Heer tegen je zegt: 'Ik ken je. Ik weet wie jij bent. Met verwarring, met je aarzeling, met je angst, met je beschadigd vertrouwen. Ik ken de herinneringen die je vergeefs probeert te verstoppen, je twijfel over jezelf en je verlangen naar erkenning en recht. Bij mij ben je welkom. Ik red je, bevrijd je, genees je.'

**

Een treffende opmerking in de afgelopen week vond ik: als zoveel vrouwen te maken hebben gehad met seksueel geweld, hoeveel mannen hebben dan een probleem met hun seksualiteit?? Is dat ook driekwart? Of meer? In hoe we naar een vrouw kijken, over vrouwen praten en contact met vrouwen maken. Maar meer nog in hoe we omgaan met onze eigen begeerten, met ons lichaam en met alle erotische prikkels die in onze maatschappij op ons afkomen? Het blijkt erg moeilijk te zijn om je seksuele gevoelens in goede banen te leiden.

Ook hiervan geldt: zou de gemeente van Christus geen plek moeten zijn, waar je hierover met iemand kunt praten? Over je seksuele gevoelens. Binnen en buiten het huwelijk. Over je strijd, je teleurstellingen en je nederlagen. Over je verwarring en je onzekerheid. Over jouw beleving en je verlangens. Over de patronen die zijn ontstaan. Over je zoektocht naar wat Gods wil wel is en wat niet. Je worsteling om nee te zeggen tegen een onmogelijke liefde, om je eigen lusten in goede banen te leiden. Zulke gesprekken zijn er gelukkig, dat weet ik. Maar velen hebben niet zulke mensen om zich heen, of voelen zich niet veilig genoeg om te delen wat hen bezighoudt.

Ik noem vooral vrouwen als slachtoffer van seksueel geweld. En mannen die ongezond met hun seksualiteit omgaan. Dat is natuurlijk andersom net zo. Ook veel mannen hebben schade opgelopen door seksueel geweld en ook veel vrouwen hebben moeite met hun seksualiteit. Als je iets meemaakt wat niet oké is: praat erover.

Als ik dat zo zeg, denk ik: wat maken wij als mensen een verschrikkelijke bende van onze relaties en van onszelf. Van die paradijsbloem van het huwelijk, waar je van seks kunt genieten binnen de bescherming van de trouw, daarvan lijkt weinig schoonheid meer over.

**

Is dit ook niet wat bij Jezus blijkt? Als de Farizeeën een vrouw bij Jezus brengen, die op heterdaad betrapt is op overspel. Vermoedelijk is ze prostitué. 'Volgens de wet moet ze gestenigd worden. Wat vindt u daarvan?' Eerst zegt Jezus niets. Maar als ze blijven

aandringen zegt Hij: 'Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar werpen'. En we zien ze afdruppen, de ouderen het eerst. Waarom? Ouderen kennen zichzelf beter dan jongeren, denk ik. Dan volgen de jongeren. Ze vertrekken uit de nabijheid van Jezus. 'Ga naar huis, en zondig vanaf nu niet meer' zegt Jezus dan tegen de vrouw.

Over deze geschiedenis is heel veel te zeggen. Maar een conclusie moet je toch trekken, dat Jezus aan het licht heeft gebracht dat niemand van de aanwezigen zo heilig en zuiver is, dat die een steen durfde oppakken. Ook niet al die nette, vooraanstaande mensen die echt serieus werk maakten van hun geloof en leven naar Gods wet. Niemand bleef staan. Niemand is heilig en zuiver.

Hoe sta jij met je seksualiteit voor de Heer? Als man? Als vrouw? Als jongen? Als meisje? Allen staan we schuldig voor God. Jij. Net zo goed als ik. En net zo goed als hij of zij. Of je nu dader of slachtoffer bent. Of je nu een fatsoenlijk leven leidt, of dat jij om wat voor reden ook aan de rand bent terechtgekomen. Of je nu directeur of hulpverlener bent. Of jouw slechtheid nu in het openbaar bekend is, of dat je dat goed kunt verstoppen.

Wat voor cijfer zou je jezelf geven, als je het zevende gebod 'Pleeg geen overspel' hoort? Een zesje? Een acht? Een drie? Stop maar. Zo werkt het niet bij God. Het is bij hem schuldig of onschuldig. Of je hebt een tien, en anders heb je een nul. Niet dat alles even erg of even slecht is. Maar het gaat niet om veel of weinig, om meer of minder erg. Het gaat om: 'zonder zonde' of 'zondaar'. Ben je schuldig of niet. En dan is het spijtig om te zeggen, maar dan is er maar één die een tien krijgt: Jezus. En alle andere mensen krijgen een nul.

De catechismus heeft dat goed begrepen door te spreken over Gods verbod op onreine daden, gebaren, woorden, gedachten, begeerten en alles wat de mens daartoe verleiden kan. Daar gaat niemand vrijuit. Voel je dan niet te goed om te erkennen dat ook jij tekort schiet. Het helpt je om jezelf niet groot te houden, maar als zondaar naar Jezus Christus te vluchten. Als je jezelf groot houdt, raak je steeds meer gevangen in zonde en kwaad. Maar als je oprecht erkent dat je een zondaar bent, dan kom je in de vrijheid van Christus. Dan leer je leven in de enige troost in leven en sterven.

**

Als thema heb ik boven de preek gezet: The Voice of ... God. Hoe klinkt de stem van God in alle verhalen, verklaringen, adviezen en bijdragen? In alles wat ik tot nu toe heb gezegd, heb ik woorden geprobeerd te geven aan wat ik uit Gods Woord heb geleerd. Gods prachtige geschenk van het huwelijk als een plek van veiligheid en intimiteit, zijn Gods compromisloze veroordeling van seksueel geweld, zijn liefdevolle ontferming voor ieder die slachtoffer is van misbruik, zijn ontmaskering van ieder mens als overtreder van het gebod en zijn opdracht om een gemeenschap te vormen die veilig en heilig is voor iedereen. In ieder die zich daarvoor inzet, hoor ik The Voice of God: Gods stem.

Heel concreet en direct en directer klonk The Voice of ... God op aarde bij de berg Sinai drieënhalft duizend jaar geleden. Mensen hoorden toen Gods eigen stem, zonder dat ze Hem zagen. En er was geen spoor van twijfel of het Gods stem wel was. Als God zijn stem laat horen, twijfelt niemand meer. 'Pleeg geen overspel', dat zei God onder andere. Weet je waarom Hij dat zei? Niet om je af te knippen of je te belemmeren in jouw ontplooiing. Dat is het idee wat in onze samenleving wijd verbreid is: seks is privé en jij bepaalt wat

je doet. Als het maar vrijwillig en eerlijk gebeurt. Alle commotie rondom The Voice maakt duidelijk dat met name het 'vrijwillig' veel ingewikkelder ligt dan je geneigd bent om te denken. De belangen en relaties zijn veel bepalender: wie heeft de macht en wie heeft er iets te bereiken? Het is winst als hierdoor de moraal zou veranderen. Op de werkvloer, in de wereld van media en cultuur en overal. En tegelijk blijft het beeld overeind: als aan de voorwaarden van vrijwilligheid en eerlijkheid is voldaan, ben je vrij om seks te hebben met wie je maar wilt.

Knijpt God dat af? Houdt de kerk er een bekrompen moraal op na, als we zeggen: seksueel contact is alleen veilig binnen een huwelijk als levenslange verbinding in liefde en trouw? Nee, God knijpt niet af. Hij geeft juist kaders om te genieten van intimiteit en lichamelijk contact. Die kaders liggen een beetje anders dan onze samenleving aangeeft. Maar die kaders geven juist echte ruimte. De tien geboden zijn niet voor niets Gods verbondswaarden. Het eerste wat God sprak bij die Sinaï was: 'Ik ben jullie God. Ik heb jullie bevrijd en geref. Jullie zijn mijn volk.' Hij sloot een verbond met een volkje. En wat voor het verbond tussen Hem en ons geldt, trekt Hij door naar het verbond tussen man en vrouw in het huwelijk. Een verbond: dat is een warme relatie, waarin je voor elkaar kiest en niemand tussen jullie in laat komen, waarin je belooft er voor elkaar te zijn in mooie en moeilijke tijden, waarin je elkaar trouw blijft en voor je relatie vecht, ook als je bij elkaar tekort komt, waarin genade en vergeving een plek hebben als je elkaar maakt.

Dit geldt voor het verbond tussen God en mensen. En het geldt voor het huwelijksverbond tussen man en vrouw. En voor elk verbond dat je tussen mensen bedenken en sluiten kunt. Als wij van onze verbonden een spelletje maken. Een verbond verbreken als het ons beter uitkomt. De achterdeur van het huwelijk openzetten door echtscheiding als optie te overwegen. Gebruik maken van de gelegenheid om aan onze eigen trekken te komen. Hoe zou je dan ooit nog iets kunnen begrijpen van het verbond dat God met ons heeft gesloten? Waar Hij het bloed van zijn Zoon voor heeft laten vloeien?

Als God zegt: 'pleeg geen overspel' dan zegt Hij dat niet alleen om veiligheid en intimiteit tussen mensen ruimte te geven, zodat je gelukkig bent, ook in je relaties, ook met je seksualiteit. Hij zegt het ook, om iets aan te geven van zijn liefde, zijn trouw, zijn genade. Zodat je echt gelukkig bent. 'Pleeg geen overspel', maar leer wat het is om te leven van genade en trouw. Om met vallen en opstaan op Gods manier om te gaan met sociale veiligheid en seksuele intimiteit.

**

The Voice of God. Eenmaal klonk die luid en duidelijk in de woestijn rond de Sinaï. Weet je, sindsdien is God niet gestopt met spreken. Alleen op een andere manier. Je moet daar meer moeite voor doen om Hem te horen. Maar in Jezus Christus heeft Hij zich helemaal uitgesproken. Zijn lieve Zoon, die Hij gaf om jou en mij te redden.

Er is vergeving waar jij je zonden erkent. Er is genade, waar jij je fouten toegeeft. Er is toekomst, waar jij de gevolgen van je daden misschien levenslang zult blijven dragen. Er is verandering mogelijk, genezing, volharding en moed, ook in onvervulde verlangens, huwelijksproblemen. Jezus zegt: Kom bij mij, ik geef je rust!

The Voice of God. Dat is Jezus, zijn lieve Zoon. Ook voor jou, waar jij in eenzaamheid lijdt, levenslang getraumatiseerd bent, je kwetsbaar, angstig of wanhopig voelt. Jezus zegt: kom bij mij! Ik geef je rust.

Dat zijn stem, hoe zacht ook, mag blijven klinken in een wereld vol mensen die denken dat ze machtig zijn. En vol mensen die zich kwetsbaar weten.

Schuldig of onschuldig? Jezus is de enige die onschuldig is. Ook bij het zevende gebod. Ieder die zich verbindt aan Jezus, die wordt ook onschuldig verklaart. Je krijgt een tien, als je Jezus aanvaardt als je Heer. Je mag binnenkomen in de nabijheid van je hemelse Vader. Met uitzicht op het paradijs, dat vol staat met prachtige bloemen. Bloemen van geluk en plezier. Want wij zijn met Christus getrouwd.

Een preek over zondag 41 – wie dacht ook al weer dat catechismuspreken saai, voor-
spelbaar en dogmatisch zijn? Ik heb nog zoveel laten liggen. En misschien ook zoveel bij
je opgeroepen. Ik hoop dat ik kan bemoedigen met het evangelie van de Heer Jezus – ook
al zijn mijn woorden, gedachten en gevoelens ook beperkt en niet zonder zonde.

Moge de liefde van Christus je helpen om jezelf te aanvaarden, wat er ook met je gebeurd
is. Moge de genade van Christus jou helpen om met vallen en opstaan je weg te zoeken.
Moge de Geest van Christus je helpen om in de strijd met je verlangens een heilige weg
te vinden. Moge de vrede van Christus je helpen om de ander welkom te heten, hoe haar
of zijn verhaal ook gaat.

Amen